

Jesaja

Nycklar

Profeternas och profetians syfte

Det finns gott om profeter och profetiska budskap i Bibeln och många har böcker uppkallade efter sig (skriftprofeter) medan andra förekommer i de historiska skildringarna (skriftlösa profeter). Däremot är Bibeln inte särskilt detaljrik då det gäller profeternas egna livsförhållanden, det är helt enkelt budskapet från Gud som står i centrum, ett budskap som alltid är givet från Gud och aldrig av en människa avtvingat Gud. Grekiskans *profetes* betyder någon som talar för en annan och kan både avse nutid och framtid. Bibeln talar också om falska profeter som inte talat på Guds uppdrag, och inte förkunnar hans budskap. De flesta gammaltestamentliga profeter, inklusive Jesaja, verkade i en tid då Israel var politiskt instabilt och då tron utmanades, Guds folk kallades åter och igen till omvändelse för att påminnas om vem Gud är och hur de som Guds folk därför skulle leva, en situation inte olik hur världen ser ut idag. I profetians form kommer också ord om tröst, löften och ett hopp om befrielse här och nu samt i en ny tid då Gud skapat nya himlar och en ny jord (Jesaja 65). I Nya Testamentet sker i och med pingsten och Andens utgjutande det som Guds folk väntat på sedan profeten Joels tid nämligen att Guds Ande skall utgjutas över alla så att Guds folk kan bli uppbyggt och väglett i sanningen. Profetian blir en nådegåva som den kristne ska be Gud om eftersom kyrkan behöver den, i det sammanhanget är vi också kallade att pröva varje profetia.

Messiasprofetiorna

Jesajaboken har en särskilt framträdande roll i Nya Testamentet och kyrkans historia och framförallt Matteusevangeliet och Paulus gör tydliga kopplingar mellan Jesajas ord och Jesu liv och gärning. De mest omtalade och välkända profetiorna om Messias är nog framförallt i Jesaja 7, 9, 11, 40, 50, 52, 53 och 61. Jesaja 7:14 talar om jungfrufödelsen och kapitel 9 talar om att Messias skulle födas som en son och därtill vara fredsfurste och evig fader. Jesaja talar också om att Guds Ande ska vila över Messias, att han ska arva Davids tron samt att även hedningarna skall söka sig till honom (kapitel 11). Kapitel 52-53 är kända som profetian om Herrens lidande tjänare och har enligt nytestamentlig förståelse att göra med såväl Jesu lidande och försoningsdöd som hans upphöjelse. Nya Testamentet drar upp mot 50 kopplingar mellan denna profetia och Jesus.

Fakta

Författare:

Huruvida Jesaja personligen har skrivit hela profetboken har länge varit en tviste fråga som framförallt hänger ihop med att Jesaja har två huvuddelar där kapitel 40 innebär ett kliv framåt historiskt sett till tiden efter exilen. Jesajas profetord nämns uttryckligen i de 39 första kapitlen och han är också omnämnd i de historiska bibelböckerna och har en central roll i Andra Kungaboken. I Jesaja kapitel 40 och framåt talar en eller flera profeter som inte nämns vid namn men som av forskare ofta kallas för "den andre Jesaja eller Deutro-Jesaja".

Tid:

Jesaja kallades enligt kapitel 6 till profet det år Kung Ussia dog, vilket var 744 f.Kr. men budskapet sträcker sig över minst 200 år ytterligare, till ca 538 f.Kr.

Bakgrund:

Jesajaboken har 66 kapitel varav kapitel 1-39 till stor del är domsord som förkunnar att det mäktiga storriket Assyrien inte kommer att hållas tillbaka från sin hotande expansion över Israel eftersom folket vänt ryggen både till sin Gud och till varandra. Från kapitel 40 har den härskande stormakten hunnit bli Babylonien och folket har förts botten till den 70-åriga fångenskapen, tröst och hopp är nu budskapet. Mot slutet av Jesajaboken har folket återvänt. Ett återkommande tema i Jesaja är Guds helighet och herravälde.

Måndag: Min älskade vän
och hans vingård

Läs Jes 5, 6

Jesaja kände Herren både som sin älskade vän och som Israels helige och båda sidorna av Gud är lika sanna och nödvändiga, dessutom förklarar de varandra. När Jesaja fick se Guds tron med all dess härlighet blev han helt säker på att han skulle dö på grund av sin egen synd och allt orent och oheligt han och andra talat. I omvändelsen blev han renad utan omsvep och villig att gå Guds ärenden. Det villiga hjärtat fick uppdraget av den Gud som på alla sätt skyddat, vårdat och älskat sitt motspänstiga folk att gå ut och predika för döva öron. Söker du kraft till att göra Guds vilja i vingården så stanna upp inför tronen och be Herren som är helig att röra vid dig igen.

Tisdag: Natten ska vika där
ångest nu råder

Läs Jes 8, 9

När Gud låter motgången komma, av vilken anledning det än må vara, så kan vi välja att ställa oss med Gud eller emot honom. Oavsett vad vi väljer så kommer Guds syften att uppnås tillslut, men det kan ske med oss eller utan oss. Herren varnar Jesaja för att göra och tänka likadant som alla andra. Det är så svårt att inte svepas med i människors babbler och tyckande att Jesaja uttrycker att han vill *knyta* in Guds undervisning och gömma det under ett sigill i sina lärjungar (8: 16). Men till och med för dem som rädda och arga virrar runt i mörker och elände skall en son födas till räddning och frid utan gräns. Be Jesus att knyta sin undervisning som ett bälte av sanninge kring din midja så att du får ljus och frid omkring det du tänker, och inte tänker och gör som de som snubblar på Gud.

Onsdag: Stor är Han mitt
ibland er – Israels Helige

Läs Jes 11, 12

Jishajs avhuggna stam är kund Davids fallna kungarike. Landet kom ju att delas redan vid Davids sons Salomos död. Men försoningen ska komma mellan både människor och Gud, ja i hela skapelsen ska den nya rättrådige härskaren stifta fred över alla breddar. Den kommande glädjen ska bli översvallande. Varför ska allt detta goda komma, och kan du ösa lite redan idag ur frälsningens källor tror du?

Torsdag: Kraft och mod

Läs Jes 40, 41

Här börjar Jesajabokens andra del och profeten ropar och skriker tröstens ord till de israeliter som befinner sig i fångenskapen i Babylonien. 70 års trældom är över inte bara för Guds utvalda folk utan för alla människor. Alla och envar är sedd av Herren som har skapat allt och håller världen i sin hand. Stackars lilla mask, säger Gud till oss med mjuk stämma. Han vill göra oss starka och fria till och med för vardagen och det vanliga livet. På vilka olika sätt kan du se att Gud kommer med kraft i dessa kapitel?

Fredag: Trygghet

Läs Jes 42, 43

Herrens tjänare används ibland om Messias och ibland om Guds folk, och gränsen mellan de två är lite flytande, men det är i sin ordning eftersom samma Helige Ande måste tänkas verka i både Messias och Guds folk. När du har läst dessa kapitel, hur skulle du sammanfatta vad Gud vill säga?

Lördag: Jag låter dina stenar
vila på spetsglans

Läs Jes 53, 54

Jesu lidande blir till vår upprättelse och härlighet, ja till hela Sions upprättelse. Jesus bar de vilslna fårens skuld, men vad innebär det egentligen? Vilka löften om upprättelse och härlighet lägger du märke till, och är det något du särskilt längtar efter i ditt eget liv?

Söndag: De ska kallas det
heliga folket

Läs Jes 61, 62

Gud har en härlig plan. Det är lätt att glömma just hur härlig och glädjefylld den är. Det kristna livet slinker lätt som prästens lilla kråka, än hit och än dit. Vi blir sårade av ondskan, missmodiga över hur klent helgade vi är, bedrövade över vår lättskrämdhet, skamsna över vårt lömska förakt och förvirrade och arga och uppblåsta i den kyrkopolitiska debatten. Dessa två kapitel i Jesaja är däremot lika raka och stadiga som de rättfärdighetens träd de talar om. Gud tänker inte bli tyst eller ge upp och dra såsom vi ser människor göra. Rädningen kommer, men stor kärlek och glädje i släptåg, i väntan på detta fullkomliga upprättande ska inte heller vi vara tysta. Vad skriver Jesaja egentligen att Gud kallar oss att göra? (62:6-7).